

Wout Kompagnie (WBG).

Aanwijzen van Aanvullende Strategische Voorraden

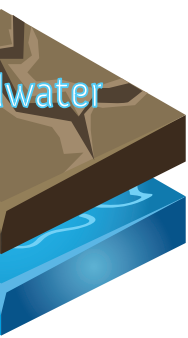
Samenwerken aan een toekomstbestendige drinkwatervoorziening

Ook in de toekomst willen we kunnen beschikken over voldoende grondwater voor de drinkwatervoorziening. De Beleidsnota Drinkwater en de Structuurvisie Ondergrond bepalen daarom dat ruimtelijke reservering en bescherming van grondwatervoorraden noodzakelijk zijn.

Naast de Nationale Grondwater Reserves gaat het daarbij om per provincie aan te wijzen Aanvullende Strategische Voorraden. Inmiddels werken drinkwaterbedrijven, waterschappen en provincies overal in het land samen aan het bepalen van locaties voor Aanvullende Strategische Voorraden. Deze zijn bedoeld voor het opvangen van de groei van de drinkwatervraag op de middellange termijn (10 - 25 jaar).

Klimaat en ASV's

In Groningen is beleidsadviseur Strategie, Onderzoek & Plannen bij Waterbedrijf Groningen (WBG), Wout Kompagnie, betrokken bij deze zoektocht: 'De twee bekendste gevolgen van de klimaatverandering – langdurige droogte en kortstondige heftige buien – hebben een nadelige invloed op onze bronnen, zowel kwalitatief als kwantitatief. Dat geldt voor ons oppervlaktewater én, in mindere mate, voor ons grondwater. Wil je in de toekomst beschikken

over voldoende en schone bronnen voor de productie van drinkwater, dan moet je iets doen. Naast maatregelen zoals buffering, alternatieve bronnen voor niet-drinkwater-toepassingen, circulaire oplossingen en besparing spelen ASV's daarbij een belangrijke rol.'

Samen met provincies

De provincies hebben met het Rijk afgesproken hoe zij Aanvullende Strategische Voorraden gaan aanwijzen en beschermen. 'Het Interprovinciaal Overleg (IPO) en Vewin hebben vervolgens de handen ineengeslagen en een landelijke werkgroep samengesteld, die de provincies en de waterbedrijven faciliteert bij het proces richting het aanwijzen van ASV's.'

Verband met energietransitie

Het Rijk overlegt regelmatig met de provincies over de voortgang van dit project. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de leveringszekerheid van de openbare drinkwatervoorziening op langere termijn.

Kompagnie: 'Maar er zijn natuurlijk ook andere belangen, zoals die van de landbouw, natuur, scheepvaart en de mijnbouw', aldus Kompagnie. Over het algemeen zijn deze belangen goed te verenigen en proberen wij de zaken slim te combineren. Voor de mijnbouw ligt dit wat lastiger. Mijnbouw speelt onder andere een rol in de energietransitie. Eén van de nieuwe energiebronnen is geothermie: het 'aftappen' van aardwarmte in de diepere ondergrond. Omdat hiervoor boringen moeten worden uitgevoerd, kan dit de productie van drinkwater uit grondwater beïnvloeden. Je moet dan denken aan het ondergronds lekken van boorvloeistof of het doorboren van waterscheidende lagen, waardoor schoon water in contact kan komen met vervuild grondwater. Dingen kortom, die wij graag buiten de deur van onze grondwaterbeschermingsgebieden houden. Dit geldt ook voor andere mijnbouwactiviteiten.'

Functiescheiding

'Werkwijze is dat we eerst zoeken naar een geschikte locatie voor een ASV. Deze locaties zijn in Groningen schaars, omdat het meeste grondwater hier brak is. Parallel daaraan inventariseren we de plannen voor geothermie. Deze twee beelden leggen we over elkaar heen, waarna we onze definitieve keuze voor een ASV maken. Daarbij is functiescheiding het uitgangspunt. Zo lijkt een goed beschermingsbeleid voor grondwater mogelijk zonder andere maatschappelijk gewenste functies onevenredig te belemmeren. Het Rijk is bij mijnbouwwetvergunningen ook voor de ASV's gehouden aan het provinciale beleid.'

Hoe gaat het aanwijzen van ASV's in z'n werk, wie spelen er een rol?

Kompagnie: 'Dat verschilt per provincie, afhankelijk van de lokale en regionale omstandigheden. WBG pakt dit samen met WMD en de provincies Groningen en Drenthe op, omdat onze watersystemen sterk met elkaar vervlochten zijn. Deze onderlinge samenwerking verloopt zeer goed. Het Groningse drinkwater wordt deels gemaakt uit Drents oppervlakte- en grondwater. De Drentse Aa en het Hunzedal zijn daarbij voor ons belangrijke winningsgebieden. Wij hebben een prognose opgesteld voor onze toekomstige waterbehoefte, uitgaande van een vraaggroei van 25% in 2050, conform het landelijk afgesproken STOOM-scenario van de Deltascenario's.'

Welke criteria gelden er bij het aanwijzen van ASV's, en wat is de grootste uitdaging?

Kompagnie: 'Het aanwijzen van ASV's is maatwerk. De beschikbaarheid van bronnen en de bodemopbouw zijn randvoorwaarden voor het aanwijzen van ASV's, maar verschillen per provincie. Groningen en Drenthe gaan ver in het beschermen van de waterkwaliteit op lange termijn. Behalve ASV's aanwijzen en opnemen in de Provinciale Omgevingsvisie willen we ook de vergunningen en bescherming goed regelen. Alleen op die manier kun je de drinkwatervoorziening op lange termijn duurzaam veiligstellen.'

'Het vinden van mogelijke ASV-locaties is in Groningen niet eenvoudig, zeker niet als je beseft dat we zo'n 12 miljoen kuub water op jaarbasis nodig hebben. Wij onderzoeken nu een gebied in het zuidoosten van de provincie, Hebrecht. Ook in Drenthe lopen nog twee onderzoeken: in het Hunzedal en bij Darperweiden, in het zuiden van de provincie. Samen met bijvoorbeeld alternatieve bronnen voor de industrie, circulaire oplossingen en besparingen in de drinkwatervraag, zijn ASV's een van de bouwstenen voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening. Maar het kost flink wat tijd... en geld.'

Er lijkt een spanningsveld te zijn tussen het gebruik van de ondergrond voor de energietransitie en voor drinkwatervoorziening: hoe gaan jullie daarmee om?

Kompagnie: 'Naar analogie met STRONG bij bestaande waterwinningsgebieden zetten wij in op functiescheiding tussen ASV's en mijnbouwactiviteiten. Natuurlijk moet de provincie ook naar andere belangen kijken, maar wij denken niet dat bijvoorbeeld geothermie en drinkwatervoorziening risicoloos samen op één locatie kunnen opereren.'

Structuurvisie Ondergrond

Op 11 juni is de definitieve Structuurvisie Ondergrond (STRONG) van de ministeries van IenW en EZK gepubliceerd. In STRONG is het ondergrondse spanningsveld tussen mijnbouwactiviteiten en drinkwatervoorziening verkend.

Mijnbouw wordt in STRONG uitgesloten in bestaande grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones rondom drinkwaterwinningsgebieden. Het schuin boren onder deze gebieden blijft ten onrechte nog wel toegestaan.

In STRONG wordt aan provincies en drinkwaterbedrijven gevraagd Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) aan te wijzen om ook in de toekomstige drinkwaterbehoefte te kunnen voorzien. Verder is gevraagd om beschermingsbeleid voor die gebieden te formuleren. Provincies en drinkwaterbedrijven bekijken momenteel samen waar ze deze ASV's het beste kunnen aanwijzen. Om risico's voor de drinkwatervoorziening uit te sluiten, is bij deze aanwijzing het uitgangspunt mijnbouw en gebieden voor de drinkwatervoorziening van elkaar te scheiden. Bij de aanwijzing wordt zo goed mogelijk rekening gehouden met ontwikkelingen in het ondergronds ruimtegebruik in het kader van de energietransitie, om geen onnodige belemmeringen op te werpen.